

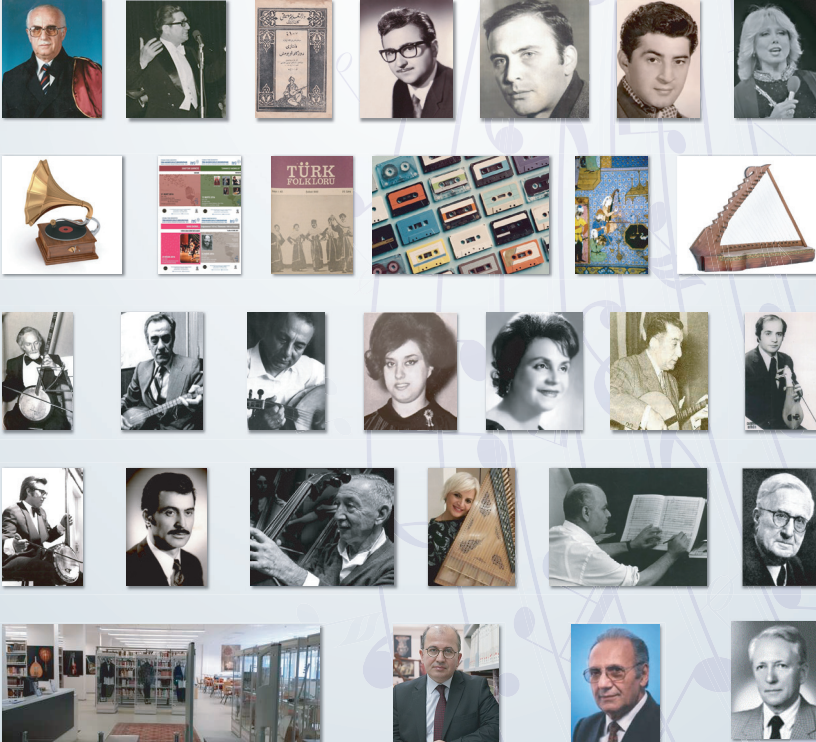
İTÜ

250 YIL
1773-2023

İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı

**“Türk Müziği Kültür Mirasının Dijitalleştirilmesi Projesi” ile
Mûsikî Belleğini Araştırmacılara Açıyor**

İTÜ TMDK Türk Müziği Kültür Mirasının Dijitalleştirilmesi Projesi

İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü, İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) ve Türk Musikisi Devlet Konservatuarı işbirliğinde hazırlanan projede, İTÜ TMDK Prof. Ercümen Berker & Prof. Ş. Şehvar Beşiroğlu Kütüphanesi, Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi'nde muhafaza edilen 45 bin üzerindeki kıymetli materyal kataloglanıp, dijitalleştirilmiştir.

Projenin temel amacı Türk Müziği kültür mirasının korunması ve gelecek nesillere aktarılmasıdır. Türk müziğinin kaybolmaya yüz tutmuş kaynaklarının tek bir çatı altında toplamak, Türk Müziği kültürünün temsilinin kuvvetlendirilerek geniş kitlelere ulaştırmak projenin ana hedeflerindedir.

*Prof. Ercümen Berker & Prof. Ş. Şehvar Beşiroğlu Kütüphanesi,
Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi*

Materyal Türleri

Çoğunluğunu el yazması ve matbu notaların oluşturduğu kaynakların içerisinde nadir eserler, fotoğraflar, konser programları, gazete kupürleri, arşiv belgeleri, afişler, kasetler, plaklar, dialar ve çalgılar gibi çok değişik türde materyaller de detaylı kataloglanarak dijitalleştirilmiştir. Projede 23 adedi şahıs arşivi olmak üzere toplam 32 ayrı koleksiyon üzerinde çalışılmıştır.

Tüm kaynaklar
Türk Müziği Dijital Kütüphanesi
<http://tmdkarsiv.itu.edu.tr/>
adresinden araştırmacıların erişimine sunulmuştur.

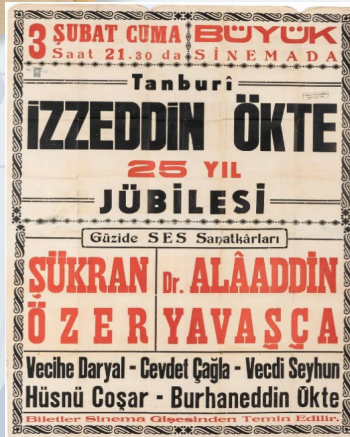
Kültür ve Sanat Etkinliklerinin Kanıtları: Efemeralar

Özellikle ülkemizdeki sanat etkinliklerini, tarihsel süreçleri içerisinde yakından incelenmesine olanak veren konser programı, davetiye, etkinlik bileti ve afiş gibi materyaller de dijitalleştirilerek kalıcı bir kaynak türü haline getirilmiştir.

Her tür basılı kaynağın dijitalleştirilmesini amaçlayarak, kapsamlı bir koruma misyonu üstlenen proje, müzik ve sanat içerikli efemeraların tematik düzenlerini sağlayarak, zamanla unutulmuş yüzlerce sanat etkinliğini birincil kaynak olarak araştırmacıya sunulmasını sağlamıştır.

Şahıs arşivlerimizde
bulunan efemeralardan
örnekler

Koleksiyonumuzda yer alan Tanburi İzzettin Ökte 25 Yıl Jübilesi'ne ait bir afiş. (Afiş Koleksiyonu, demirbaş nr. 3581)

Sanat Haberlerinin İzinde: Kupürler

Gazete ve dergiler güncel sanat haberlerinin takip edilmesine imkan veren en yaygın kaynaklardır. Projemizde, arşiv sahiplerinin üzerinde çalıştığı veya ilgi duyduğu konular etrafında topladığı gazete ve dergi kupürleri, konularına göre ayrıntılı bir tasnif işlemine tâbi tutulup dijitalleştirilerek araştırmacıların erişimine açılmıştır.

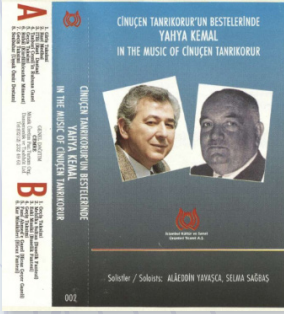

Arşivimizde bulunan en eski tarihlî gazete k p rl rinden biri Babalık Gazetesine ait, yıl 1935. (Sadun Aksüt Arşivi, demirbaş nr. 6881)

Plaklar ve Kasetler

Arşivde bulunan Türk Müziği plakları ve kasetleri de fotoğraflanıp detaylı katalog kayıtları hazırlanarak araştırmacıların erişimine sunulmuştur.

Çalgı Kataloğu

Türkiye’de ilk kez, bir kütüphanede bulunan çalgılar bibliyografik bir kaynak olarak değerlendirilip, sanatsal olarak fotoğraflanmış ve detaylı kataloglanmıştır. Çalgıların sergi amaçlı kullanımları yerine, enformasyon değerleri göz önünde tutularak diğer bilgi kaynakları gibi bibliyografik verileri oluşturulmuştur. Sanatçıların kişisel koleksiyonlarının önemli bir parçası olan çalgılarının, en az diğer geleneksel bilgi kaynakları kadar önemi bulunmaktadır.

Bir “Türk Müziği Bellek Kurumu” olan Merkez’imizde müze, arşiv ve kütüphane materyallerinin bütünleşik bir sistem içerisinde araştırmaya sunulmasına yönelik çalışmalar proje ile gerçekleştirilmiştir.

- 1) Ş. Şehvar Beşiroğlu’na ait Kafkas Çengi (Çalgı Koleksiyonu demirbaş nr. 11002)
- 2) Vecdi Seyhun’a ait Ud (Çalgı Koleksiyonu demirbaş nr. 11055)
- 3) Laika Karabey’e ait Tanbur (Çalgı Koleksiyonu demirbaş nr. 11060)
- 4) Cüneyd Orhon’a ait 4 Telli Kemençe (Çalgı Koleksiyonu demirbaş nr. 11048)

1

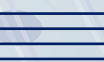
2

3

4

Dia Koleksiyonu

Dia koleksiyonunda bulunan, oldukça zengin içeriğe sahip görseller de dijitalleştirilip, kataloglanmış ve araştırmacıların ilgisine sunulmuştur. Koleksiyon içerisinde çok sayıda çalgı, minyatür ve sanatçı fotoğrafı bulunmaktadır. Görseller müzik tarihimiz açısından kaynak teşkil edecek bilgiler taşımaktadır.

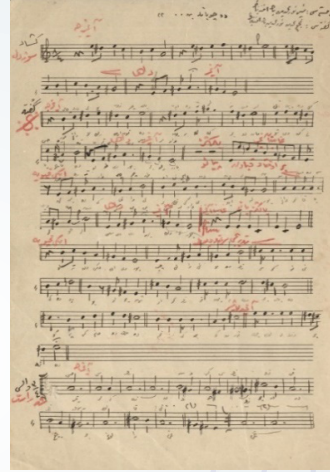
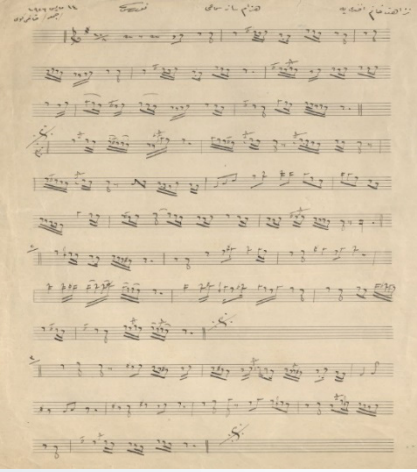

*Lavta, zilli def, rebab enstrümanları çalan müzisyenlerin tasvir edildiği minyatür.
(Dia koleksiyonu, demirbaş nr. 15223)*

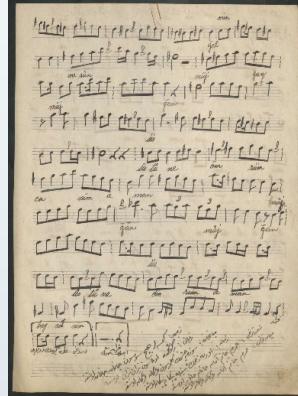
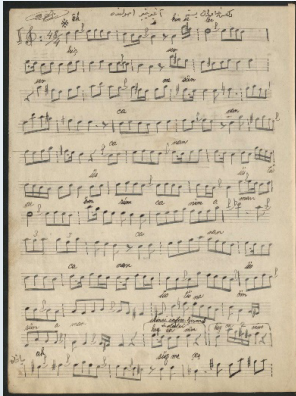

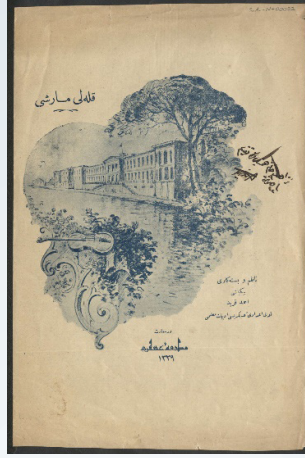
Nâdir Kaynaklar

Projemizde, Türk Musiki tarihinde önemli izler bırakmış şahsiyetlerin eserlerine ve hayatlarına dair bizlere farklı açılardan bilgiler sunacak nadir kaynaklar da bir araya getirilmeye çalışılmıştır. Nadir Kaynaklar Koleksiyonu içerisinde Osmanlı Türkçesi el yazması notalar, bestekârların kendi el yazılarıyla eserleri ve nota defterleri, Osmanlı'nın son dönemine ve Erken Cumhuriyet dönemine ait oldukça nadir matbu notalar ve fotoğraflar bulunmaktadır.

- 1) Udi Nevres Bey'in el yazısıyla Hüzzam Saz Semai, (Ş. Şehvar Beşiroğlu Arşivi, demirbaş nr. 30768)
- 2) Münir Nureddin Bey'in ilk bestelerinden "Çobanla Ben", (Ş. Şehvar Beşiroğlu Arşivi, demirbaş nr. 30762)
- 3) Zeki Arif Ataerğın'in el yazısıyla nota defteri (Alâeddin Yavaşca Arşivi, demirbaş nr. 30600)

- 1) İkinci Meşrutiyet döneminde Fatma Nebile Hanım'ın bestelediği "11 Temmuz Hatırası Marşı" (Ş. Şehvar Beşiroğlu Arşivi, demirbaş nr. 30964)
- 2) Bestekân Ahmed Ferid Bey'den imzalı ve ithafı "Kuleli Marşı", basım yılı 1923 (Sadun Aksüt Arşivi, demirbaş nr. 20484)
- 3) Erken Cumhuriyet döneminde bestelenen "Cumhuriyet Marşı" (Ş. Şehvar Beşiroğlu Arşivi, demirbaş nr. 30965)
- 4) Cennet-mekân Sultan Abdülaziz Han tarafından bestelenmiş nefis bir şarkı (Alâeddin Yavaşca Arşivi, demirbaş nr. 30632)

Projemizde yer alan birçok arşivde dönemin müzik tarihini farklı cepheleriyle aydınlatacak önemli fotoğraflar bulunmaktadır. Selahattin Pınar, Kâzım Uz, Alâeddin Yavaşca, Sadun Aksüt ve Hüseyin Sadeddin Arel gibi önemli musikişinasların fotoğrafları arşivimizde muhafaza edilmektedir.

*Hüseyin Sadeddin Arel, yıl 1936.
(Hüseyin Sadettin Arel Arşivi, demirbaş nr. 5297)*

*Mesut Cemil Tel, yıl 1933.
(Sadun Aksüt Arşivi, demirbaş nr. 3641)*

*Darüşşafaka Mezunları Kurucu İdare Heyeti'nde Kâzım Uz, oturanlardan sağdan ikinci, yıl 1927
(Nadir Eserler, demirbaş nr. 2586)*

Türk Müziği Eserlerinin Görme Engelli Kullanıcılar için Braille Nota Olarak Hazırlanması

Projemizde görme engelli veya basılı yayınları kullanma konusunda erişimi kısıtlı kişilerin de bilgiye ulaşmada imkanlarının artırılması, projede yer alan amaçlardan bir diğeridir.

Görme engelli Türk Müziği mensuplarımız için eğitim müfredatımızdan seçin 500 adet eser Braille dijital notaya aktarılmıştır. Braille notaları dijital ekranlarla okumak mümkündür.

RAST NAKIŞ BESTE
Amed nesimi sühl-den

Uslû: Dîyok Beste: Abdülkadir Meragî

8
A med ne sü mi süb hü den. Tor sem ki sü
Sul ta ni ma sü ta ni ma. Kâh met be kin.

4
Ez rey kü ned Fâh sü ki zil fi an be rey. Tô sü ki zil
ber ca ni ma En det ki can ber leh re sid. En dem ki can

8
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

11
Ez ha bü bi. Ez rey kü ned Ten na dir na det te re dil li ney
Hem ni bü kin. Ez an ni ma

15
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

19
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

22
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

RAST NAKIŞ BESTE

Amed nesimi sühl-den

Uslû: Dîyok Beste: Abdülkadir Meragî

8
A med ne sü mi süb hü den. Tor sem ki sü
Sul ta ni ma sü ta ni ma. Kâh met be kin.

4
Ez rey kü ned Fâh sü ki zil fi an be rey. Tô sü ki zil
ber ca ni ma En det ki can ber leh re sid. En dem ki can

8
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

11
Ez ha bü bi. Ez rey kü ned Ten na dir na det te re dil li ney
Hem ni bü kin. Ez an ni ma

15
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

19
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

22
Ez an be rey Ez ha bü bi. Ez rey kü ned a man.
ber leh re sid Hem ni bü kin. Ez an ni ma a man.

Abdülkadir Meragî'ye ait Rast Nakış bestenin Braille dijital nota olarak yazılmış hali

Özgün Kaynakların Muhafazası

Projede, özgün kaynakların ömürlerini uzatmak, yıpranmalarının önüne geçmek ve en doğru şekilde muhafaza edilmeleri de amaçlanmıştır.

Kağıda hiçbir şekilde zarar vermeyen, nefes almasını sağlayan asitsiz muhafaza malzemeleri proje kapsamında satın alınmıştır. Materyaller önce asitsiz gömlekler içinde arşivlenip koruma altına alınmış, ardından asitsiz muhafaza kutularına yerleştirilmiştir.

İTÜ TMDK Türk Müziği Kültür Mirasının Dijitalleştirilmesi Projesi, 1 Aralık 2021 tarihinde başlamış, 16 ay boyunca süren proje çalışmaları 31 Mart 2023 tarihinde tamamlanmıştır.

PROJE EKİBİ

Prof. Dr. İsmail Koyuncu *İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü – Proje Sahibi*

Prof. Dr. Ali Tüfekçi *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müdürü – Proje Yürütücüsü*

Öğr. Gör. Güneş Çetinkaya Şerik *Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Prof. Ercümen Berker & Prof. Ş. Şehvar Beşiroğlu Kütüphanesi, Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi Sorumlusu - Proje Koordinatörü*

Tasnif ve Kataloqlama : Yasemin Yiğit, Şeyma Yıldırım, Emel Gedik, Ezgi Coşkunpınar, Dilara Kösem, Hulusi Özbay, Şeynur Görümlü, Nilay Çelebi, Ahmet Can Uysal, Ertuğrul Tanyeli, Sudenaz Uryan

Dijitalleştirme: Derya Kararasul

İştirakçi Kurum: Mustafa Birol Ülker *TDV İslam Araştırmaları Merkezi*

Akademik Danışma Kurulu:

Prof. Dr. Can Karadoğan *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müdür Yardımcısı – Müzik Teknolojileri Bölüm Başkanı*

Dr. Öğr. Üyesi Serkan Mesut Halili *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müdür Yardımcısı – Çalgı Eğitimi Bölüm Başkanı*

Prof. Dr. Cihat Aşkın *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Çalgı Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi*

Prof. Dr. Ruhi Ayangil *Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü Öğretim Üyesi*

Prof. Dr. Nilgün Doğrusöz *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzik Teorisi Öğretim Üyesi*

Prof. Songül Karahasanoğlu *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü Öğretim Üyesi*

Prof. Dr. Gözde Çolakoğlu Sarı *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölüm Başkanı*

San. Öğr. Gör. Süleyman Şenel *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü Öğretim Üyesi*

Öğr. Gör. Mehmet Bitmez *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Çalgı Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi*

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Tunç Buyruklar *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzik Teknolojileri Bölümü Öğretim Üyesi*

Doç. Dr. Ozan Baysal *İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü Öğretim Üyesi*

Çalgı Koleksiyonu Çalışmaları:

Hakan Öztaş *Sanatsal Fotoğraflama*

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Tunç Buyruklar *Çalgı Değerlendirmesi*

Araş Gör. Ali Sezen *Çalgı Değerlendirmesi*

Furkan Emre Tatlıcı *Çalgı Değerlendirmesi*

Braille Çalışmaları:

Prof. Eren Özek *Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müzik Teorisi Bölüm Başkanı*

Araş Gör. Tayfun Demirbaş *Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Bestecilik Bölümü*

Nota Yazımı: Yusuf Mesçi, Hasan Barış Gemici

Braille Aktarım: Araş Gör. Tayfun Demirbaş

Eğitimler:

Öğr. Gör. Güneş Çetinkaya şerik *(Kataloglama ve Sınıflama çalışmaları)*

*İTÜ TMDK Prof. Ercümen Berker & Prof. ř. şehvar Beşiroğlu Kütüphanesi,
Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi Sorumlusu*

Öğr. Gör. Selçuk Aydın *(Dijitalleştirme çalışmaları)*

İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Görevlisi

Öğr. Ali Caner Alpaslan *(Braille çalışmaları)*

Eğitimde Görme Engelliler Derneği

İTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi

Behzat şentürk *Bap Koordinasyon Birimi Koordinatör Yardımcısı*

Devrim Ağca *İSTKA ve AB Proje Harcamaları*

Akın Polat *İhale İşlemleri*

İstanbul Kalkınma Ajansı:

Nesrin Gencer *Kurumsal Yönetim Birim Başkanı*

Dr. Mustafa Gül *Kültür ve Yaratıcılık Birim Başkanı*

Arzu Parmaksız *Kültür ve Yaratıcılık Birimi Uzmanı*

Alper Güler *Mali Uzman*

Sibel Gündüz ve Tekin Ergün *İzleme Uzmanları*

Yüklenici Firma: *Yordam – Bilişim Teknoloji Danışmanlık*

H. Halil Harmancı, Erdal Okumuş ve Abdullah Altunbaş

İTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

İTÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı

İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı
Prof. Ercümen Berker & Prof. Ş. Şehvar Beşiroğlu Kütüphanesi,
Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi
İTÜ Maçka Kampüsü 34357 Beşiktaş - İstanbul / Türkiye
Kütüphane: 0212 293 13 00 / 2189
Eposta: tmdkarsiv@itu.edu.tr